

дій забезпечується або одним, або контактено розташованими двома сполучниками.

З метою підтвердження чи спростування викладених висновків перспективним видається більш детальне діахронічне вивчення порівнянь у (не)споріднених мовах.

І.В. Ковалінська,

Київський університет імені Бориса Грінченка

ПРОБЛЕМА МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМУ В ДІАЛОЗІ КУЛЬТУР

Сучасне суспільство переходить до нового етапу свого існування — із постіндустріального до інформаційного, яке характеризується перш за все наявністю умов та засобів вільної комунікації з використанням інтернет-ресурсів, швидкого обміну інформацією завдяки всесвітній мережі. Людина поступово перетворюється із «людини розумної» на «людину загальнопланетарну» [1, 265]. Таке перетворення приводить до сплеску зацікавленості як загальними елементами образу світу, так і національно-специфічними його проявами.

Завданням будь-якої мови є обслуговування всіх соціокультурних потреб членів певної спільноти. Але з поширенням економічної і культурної інтеграції та міграції населення відбувається змішування національних спільнот і стирання міжкультурних кордонів. Отже, мова все частіше виступає як своєрідного інструменту в процесі діалогу національних культур, допомагаючи створювати нову культуру, що сприяє взаєморозумінню між членами нової планетарної соціокультурної спільноти [2, 112].

В Європі іще з початку 70-х років минулого століття почали звертати увагу на проблеми, пов'язані із формуванням мультикультурного суспільства. В документах Ради Європи, зокрема Резолюції «Про навчання правам людини» від 25 жовтня 1978 р., Декларації «Про нетерпимість як загрозу демократії», ухваленій 14 травня 1981 р., Рекомендації «Про підготовку вчителів для навчання міжкультурному взаєморозумінню, зокрема, в контексті міграції», ухваленій 25 вересня 1984 р. [3, 112–120], йдеться про виклики, з якими стикатиметься європейська спільнота в процесі формування мультикультурного суспільства, окреслено основні завдання освітніх закладів у світлі створення підґрунтя для формування здорового полікультурного суспільства.

Мультикультурність суспільства, культурна відмінність соціальних спільнот і національних меншин розглядається в цих документах не як перешкода до спілкування, а як можливість збагачення власної культури й чіткої самоідентифікації. Отже, діалог національних культур в процесі створення мультикультурного суспільства — це процес двосторонній. З одного боку, він націлений на формування спільних культурних цінностей, а з іншого, сприяє чіткішій національній самовизначеності. Мова набуває все більшої значущості як засіб духовної комунікації й кооперації народів, відіграє роль своєрідного інструменту у процесі діалогу культур.

Мультикультуралізм як термін має широкий спектр тлумачень. Зокрема, у Білій книзі з міжкультурного діалогу наголошується, що це поняття, знаходячись в одному понятійному ряду з політичною асиміляцією, розуміється як особливий політичний підхід, «тоді як терміни «культурне розмаїття» і «багатокультурність» означають емпіричний факт існування різних культур та їхню взаємодію в межах певного простору і соціальної організації» [1, 14–20].

Але існує й інший погляд на проблему мультикультуралізму. Зокрема, В. Малахов наголошує на негативних наслідках політики мультикультуралізму в Європі, що, на його думку, привела до «етнізації соціального дискурсу» [6, 50]. Дослідник підкреслює, що мультикультуралізм ототожнює етнічність і культуру, що є справедливим лише для традиційних національних спільнот; «осмислюючи соціально-класові відмінності в расових і етнічних термінах, остаточно закріплює дискримінацію» [6, 52]. Такий підхід, на думку цього й інших дослідників, призводить до уніфікації й панування однієї культури, культури більшості. Тому сьогодні набуває поширення теорія «інтегруючого мультикультуралізму», сутністю якої є співпраця багатьох культур на благо однієї нації [6, 124]. Ця теорія втілюється в стратегії міжкультурного діалогу, який наголошує не тільки на співіснуванні, але й на співпраці культур. Визнання існування розмаїття культур приводить до необхідності комунікації задля загального соціального блага. Кожна культурна громада пропонує свій внесок у розбудову держави.

Відбитком такого підходу в сучасній Україні стали зміни у мовній політиці держави останніх років, завдяки якій українська мова позбулася статусу другорядності, містечковості, мови неосвічених прошарків. Але, поряд з цим, мови інших етнічних спільнот набувають статусу регіональних або місцевих, що є підтвердженням культурного розмаїття і водночас сприяє діалогу культур на благо всієї держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біла книга з міжкультурного діалогу «Жити разом у рівності й гідності» / Міністерство культури і туризму України; ЦР «Демократія через культуру». — К., 2010. — 48 с.
2. Мамонтов А.С. Язык и культура: основы сопоставительного лингвострановедения : дис... доктора филологических наук: 10.02.19 / А.С. Мамонтов. — М., 2000. — 326 с.
3. Музычук О.А. Философский анализ взаимодействия языка и культуры: дис... кандидата философских наук: 09.00.01 / О.А. Музычук. — М., 2002. — 134 с.
4. Перотті А. Виступ на захист полікультурності / А. Перотті. — Страсбург : Вид-во Ради Європи, 1994. — 127 с.
5. Мультикультуралізм и трансформація постсоветських обществ / [ред. В.С. Малахова, В.А. Тишкова]. — М., 2002. — С. 48–60.
6. Розумна О.П. Європейський досвід політики мультикультуралізму: наслідки та прогнози / О.П. Розумна // Стратегічні пріоритети. — 2012. — № 1 (22). — С. 121–125.

А.М. Козачук,

Київський університет імені Бориса Грінченка

АНГЛОМОВНИЙ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЇ ДІАЛЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ ЯК ЧИННИК СТИЛЬОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТЕКСТУ

Особливості утворення та функціонування літературного стандарту мови впливають на мовну ситуацію, що у свою чергу формує риси стилю текстів художньої літератури, особливості їх стилю. Тому дослідження способів передачі діалектизмів у художньому перекладі є актуальним для стилістики перекладу.

Метою цієї розвідки є дослідження шляхів перекладу українських діалектизмів англійською мовою і встановлення ступеня зміни мовостилу твору у процесі перекладу на матеріалі аналізу перекладу діалектизмів. Матеріалом дослідження є пари текстів української малої прози межі XIX–XX ст. та їх перекладів межі XX–XXI ст., виконаних англо-канадською перекладачкою Ромою Франко.